Posa[illegible]

S. w. Zgodovinsko društvo Maribor Koroška c. 10

Naročnin[illegible] 40 din., [illegible] Izven Jug[illegible] Inserati ali ozn[illegible] se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

»Naša Straža« izhaja v pondeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

84. številka. MARIBOR, dne 11. septembra 1925. Letnik I.

Zasedanje sveta Zveze narodov.

Zastopniki 54 držav so sedaj zbrani v švicarskem mestu Ženevi. Tamkaj zboruje svet Zveze narodov, najvišje mednarodne mirovne instance. Tudi letos niso zastopane ne Rusija ne Nemčija, ne Zedinjene države severne Amerike. Kar se Nemčije tiče, ni menda več tako daleč čas, ko bodo tudi zastopniki Nemčije sedeli v Palais des nations v Ženevi. Ni morebiti preveč optimistično prerokovanje, da se bo to že zgodilo drugo leto. O Rusiji se to ne da pričakovati, dokler bodo boljševiki vodili zunanjo politiko v dosedanjih smernicah. Kar se pa dostaje Zedinjenih držav severne Amerike, ni so dosedaj pokazale nobene nobene volje, stopiti z Zvezo v oficielne stike iz bojazni, da bi s tem bile vpletene v ostre in težke konflikte, ki se vedno iznova pojavljajo v medsebojnih odnošajih držav ne samo v Evropi, marveč tudi v ostalih delih sveta.

V pondeljek je imel sedanji ministrski predsednik Francije Painleve velik govor, ki je bil že precej časa prej napovedan ter zato tudi tem željnejše pričakovan.

Lansko leto je Painlevejevo mesto zavzemal Herriot, mož veliko večjih govorniških sposobnosti nego sedanji francoski premier-minister. Painleve je govoril z mirnostjo matematika — saj je on strokovnjak v matematiki — ter se strogo držal rokopisa, ki je ležal pred njim. Zato pa tudi ni dosegel tolikega govorniškega uspeha, kakor lansko leto Herriot, ki je imel v takratnem angleškem ministrskem predsedniku Mac Donaldu povse doraslega konkurenta.

V svojem pondeljkovem govoru je Painleve povdarjal, da ima Zveza narodov nalogo ustvariti med narodi novo duševno stanje. V tem oziru se je od leta 1920 do 1925 veliko doseglo. Zveza je imela dolžnost, da se ustavlja silovitim podvzetjem, ne da bi se spustila v borbo proti silam, ki so večje ko Zvezine, katere se pravzaprav šele ustvarjajo.

Obširno je Painleve govoril o problemu varnosti. Pogodba Zveze narodov je zakoniti izraz želje narodov po miru, ki se naslanja na pravo, po svetu, kjer ne vlada sila. Treba pa je členom 14—16 te pogodbe, s katerimi so začrtane samo velike linije, dati podrobno določbo in moč. Zato so potrebne nadaljne pogodbe. Trudi in napori lanskega leta so bili posvečeni vstvaritvi ženevskega protokola. Niso pa bili izpolnjeni upi, da bo ta protokol sprejet. Temu se ni treba čuditi, tudi vsako malodušje je neumestno. Tako veliko delo, ki hoče odnošaje med narodi spremeniti iz temelja, se more dovršiti le tekom časa in z ogromnimi trajnimi napori. Sedaj se vršijo razgovori o problemu varnosti med tistimi državami, ki so neposredno zainteresirane. Njihov namen je, da se v smislu pogodbe Zveze narodov ustvarijo dogovori ali arbitražne (razsodniške) pogodbe, ki naj zajamčijo obstoj miru. Ženevski protokol dopušča take posebne pogodbe, ki se ne protivijo njegovim splošnim določbam. Razgovori in pogodbe zadevajo samo tiste države, ki hočejo med seboj definitivno rešiti problem varnosti. Splošne obveznosti Zveze narodov ostanejo nedotaknjene. Francija ostane zvesta duhu ženevskega protokola.

Kar se tiče Nemčije in njenega pristopa k Zvezi narodov, je Painleve omenil pismo, ki ga je Nemčija 12. decembra 1924 pisala v Haag in v katerem povprašuje po pogojih, pod katerimi bi bila sprejeta v Zvezo. Zlasti se obrača proti čl. 16 pogodbe Zveze, ki jo postavlja v nevarnost, da bi morala tujim državam dovoliti pravico prehoda njihovih čet. Letošnjega leta 15. marca je svet Zveze odgovoril na to pismo ter poudaril, da so obveznosti splošne in za vse iste. Svet Zveze se je potrudil, da bi razpršil vse pomisleke Nemčije ter isto pridobil, da bi se udeležila njenih del. Kar se pa dostaje Zedinjenih držav, je po Painlevejevem mišljenju obžalovati, da ta svetovna sila, ki je stala ob zibeljki Zveze, še ni stopila z njo v oficielne odnošaje. Vendar pa je v skladu z ameriškim idealom, da bi Amerika sodelovala k dobrobiti človeštva. Kakor je ameriški kontinent še le po težkih bojih dospel do mirnega sožitja prebivalstva, tako ni tudi za Evropo možnost trajnega miru nič manjša, nego leta 1867. za ameriški kontinent. Milijonske človeške žrtve vojne so ustvarile možnost, da se mir sigurno in varno utemelji na pravo.

Painleve je v svojem govoru določno začrtal stanje, v kojem se sedaj nahaja vprašanje miru v Evropi in v državah izven Evrope. Mir še ni ustvarjen, treba ga je še le ustvariti, in to predvsem v duhu poedinih narodov in držav. Iz duha bodo potem potekle vse potrebne varnostne naprave za mir, zlasti raznolike varnostne ali arbitražne pogodbe. Kar je Painleve ali hotoma ali nehote pozabil povedati, pa je to, da so temu miroljubnemu duševnemu stanju najbolj protivni razni imperializmi nekaterih narodov, kateri so največja nevarnost za mir. Imperializem najbolj ogroža mir med državami, ker oborožuje duhove za borbo za nadoblast nad drugim narodom in za posest tega, kar drugemu narodu pripade.

Interesantno je dejstvo-, da istočasno s svetom Zveze narodov zboruje v Parizu 24. mirovni kongres ter da je ta kongres sprejel resolucijo, v kateri izjavlja, da je ženevski protokol najboljši od dosedaj sprejetih sistemov Zveze narodov z namenom, da se popolnoma realizirajo cilji pogodbe Zveze in zlasti, da se pride do splošnega razoroženja. Sedaj predvidene regionalne (posebne) pogodbe, tako dalje izjavlja mirovni kongres, se morajo smatrati samo kot etape na potu do realiziranja vseobče pogodbe. Vsa pacifistična društva morajo začeti z energično agitacijo, da pridobijo javno mnenje med vsemi narodi, da se sprejme vseobčni, obvezni protokol vzajemne garancije in splošnega razoroženja ter da se zasigura demokratsko zboljšanje ustave Zveze narodov.

Kar se dostaje realnih uspehov, ki jih je pričakovati od sedanjega zasedanja sveta Zveze narodov, je dosedanji potek razprav v poedinih komisijah in odborih dokazal, da je treba nade jako reducirati.

Mosulsko vprašanje, ki je odprlo široko brezdno med Anglijo in Turčijo, Zveza narodov ne more rešiti, ker nima dovolj avtoritete, da bi prisilila Turčijo, kamo-li Anglijo k sprejetju rešitve, ki bi bila prvi in še bolj drugi neprijetna. Tako bo to vprašanje se iz Ženeve vrnilo v istem štadiju, kakor je tja prišlo. Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba.

Isto tudi velja o vprašanju mednarodne kontrole nad Avstrijo. Avstrija je pričakovala, da bo kontrola Zveze narodov nad njenim gospodarstvom sedaj odpravljena. Francija je to njeno stremljenje krepko podpirala. Anglija pa noče o odpravi te kontrole sedaj še nič slišati, ker se boji, da bi Avstrija, ako bi odpadla mednarodna kontrola, bila preveč popustljiva napram zahtevam državnih uslužbencev in onih številnih brezposlencev, ki živijo od državne podpore. Tako je tudi rešitev tega vprašanja bila odgodena, za sedaj do decembra tega leta.

Ali in kaj bo Zveza narodov ukrenila v varstvo narodnih manjšin po poedinih državah, dosedaj še ni bilo videti ali slišati. Letos je tudi Stjepan Radič član delegacije, ki zastopa našo državo v Ženevi. Bomo videli, kaj bo ta mož v Ženevi ukrenil in storil za obrambo našega jugoslovanskega narodnega elementa v tujih državah, zlasti zatiranih Slovencev v Avstriji in neusmiljeno preganjanih Hrvatov in Slovencev v Italiji!

— — —

Pašićev sestanek z Radićem.

Da se ne pozabi! Ko so se trije Radičevi zastopniki pogajali ali sporazumevali z radikalskim triumviratom, imenovanim od Pašiča, se je neprestano povdarjalo, da je Pašič o poteku pogajanj točno poučen in da kljub svoji bolezni natančno proučuje vse zapisnike pogajanj.

Iz tega bi se dalo sklepati, da bo Pašič ob zaključku sporazuma tudi nekaj jasnega in gotovega povedal. To pa se ni zgodilo in z veliko upravičenostjo so mnogi pričakovali, da bo vse sporazumaške protokle vzel seboj v »banjo«. Da do tega ni prišlo, je pripisati dejstvu, da je radikalni poslanski klub soglasno sprejel dogovor z radičevci. Nikjer pa ne stoji in napačno bi bilo misliti, da je Pašiču naročil klubu, naj tako glasuje. Pašič ni ničesar naročil, ampak se je mirno pripravil, na vsak slučaj. Ko je klub soglašal, lahko vsi menijo in trdijo, da tudi Pašič soglaša. Če bi bil pa klub pogodbo odklonil, bi se pa ravno tako lahko tudi reklo, da Pašič vse skupaj odklanja.

Pašič in Radič

ne moreta priti skupaj in to je silno značilno za RR sporazum. Ko je po imenovanju RR vlade Radič prihitel v Beograd, se mu je Pašič tik pred nosom odpeljal v Karlove Vari. Svoje presenečenje je Radič skušal prikriti s šalo, da je stari zrakoplovec in da lahko poleti za njim.

To se pa ni zgodilo in radikali so celo preskrbeli — gotovo ne brez Pašiča —, da Radič ni »poletel« predaleč v Srbijo.

V Karlovih Varih

je Pašič dobre volje sprejel poročevalca beograjske »Politike« ravno ob času, ko je Radič najboljše razpoložen govoril po Zagrebu in se bratil z radikalnimi ministri. Kakor bo še v spominu, je Pašič vse pogovore o politiki preobrnil na vreme ter pri tem parkrat z nasmehom omenil, da nekateri politiki preveč govorijo. Koga je mislil, pač ni težko uganiti. Kakor v Karlovih Varih, tako se je tudi sedaj

v francoskem kopališču

Eviens les Bains napram drugemu beograjskemu novinarju Pašič napravil, kot da je začasno vsako delo odložil in da samo počiva. Novinarju pa seveda ni ostalo prikrito, da dobiva Pašič vsak dan ogromno število brzojavk — tudi šifriranih — in še več drugovrstne pošte. Iz tega se da s popolno gotovostjo sklepati, da Pašič mnogo dela, ali da ima, kakor navadno — vse sam v rokah.

Kar ni šlo z »zrakoplovom«, je pa šlo potom Laze Markoviča. —.

Pašič je sprejel Radiča.

Po sestanku je Pašič izjavil: »Vse je dobro!« — Stjepan Radič je pa razodel: »Gospod Pašič mi je tako razložil zgodovino radikalne stranke, kakor še nikdar nisem slišal. Posebno mi je razložil junaške ustaje, ko je bilo toliko ljudi obsojenih na smrt in na dosmrtno ječo. Potem mi je pojasnil, kako je prišlo do kraljevine SHS, ter pokazal razvoj nove politike. Jaz sem mu pa dejal, da je sporazum delo njegovega (Pašičevega) državništva in naše stranke. Avstrija nam je zasužnjevala dušo, Turčija pa telo, — tako je končal gospod Pašič.«

To je vse, kar pove Radič! Res imenitno! Sporazum naj bi bil za državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, »patrijarhi sporazuma« pa govorijo samo o zgodovini radikalne stranke! Najprej Aca Stanojević, sedaj pa Pašič — in Radič bo toliko lepega slišal o radikalni stranki, da bo prosil za pristop.

O uspehih nove Radičeve politike

se doslej še nobeno radikalsko glasilo ni dalo poučiti od glavnega glasila HSS »Doma«. Ko je v »Domu« vse sijajno, ne najdemo po radikalskih listih niti trohice iluzij kakega uspeha. Celo »Vreme«, ki se je trudilo Radič pohod na Krško predstaviti kot nekaj večjega, piše sedaj zelo rezervirano in tupatam celo skeptično o širjenju nove Radičeve politike med hrvatskim ljudstvom. Ugotavlja se, da vodstvo Radičeve stranke sploh še ni začelo s pravo agitacijo in da dosedanji majhni poizkusi zborovanj ne kažejo posebnih uspehov. Te dni je »Vreme« celo poročalo, da si bodo zajedničarji osvojili Varaždin in okolico in da je Radičev zaupnik in zet ing. Košutič v teh krajih prav slabo naletel.

Radičevi neuspehi

pustijo torej radikale popolnoma hladne. Ta hladnost se točno vjema s Pašičevim obnašanjem v dobi sporazumevanja in sporazuma. Ko Radič zatrjuje, da bo šlo vse za njim in za njegovimi novimi gesli, radikali prav hladno prikimujejo: dobro! Mislijo si pa, dobro je tudi, če ne bo tako in za nas ne bo v nobenem slučaju škode.

Radikalski račun je prav enostaven: če bo Radič pridobil Hrvate za centralizem, je dobro. Radikali hočejo mirno čakati, da se jim del novih centralistov priključi po geslu »Čemu h pomočniku, ko je pa mojster tukaj.« Čemu k novemu centralistu Radiču, ko je pa tu veliki in stari Pašič.

Če se pa nova Radičeva politika v bistvu ne obnese, bo pa na Hrvatskem nastala velika politična zmeda, na terenu nekdanje enotne velike hrvatske stranke bo pa nastalo več manjših strank in to je situacija, ki radikalom vedno nosi koristi. Vsa znamenja kažejo, da se radikalno vodstvo

pripravlja na nove volitve.

Jasno je, da pri teh volitvah Radič ne more toliko dobiti, kot ima še sedaj. Če bi ga radikali po volitvah še potrebovali kot vladnega zaveznika, bi ga z ozirom na njegov zmanjšani poslanski klub še bolj potisnili ob steno in na kratko držali. Če pa propade, bodo pa rekli »Hvala Bogu«, saj cela pogodba z njim itak ni bila resna. — tgr

Politične beležke.

Hrvatsko ljudstvo in Radič. Ko se vršijo po nekaterih hrvatskih okrajih občinske volitve in dobivajo večino man datov bivše radičevske organizacije, se skuša to od strani vodstva nove Radičeve stranke predstavljati kot odobravanje in uspeh nove Radičeve politike. To predstavljanje pa nima nobene stvarne podlage, kajti prejšnja Radičeva stranka (HRSS) se še ni pretvorila v novo Radičevo stranko HSS. O tej stranki se po pravem ne ve, kdo in kaj da je in kdo so njeni pristaši. Krajevne organizacije še niso na občnih zborih sprejele nove politike ali novega programa in tako Radičev štab nima nobene pravice, govoriti o volilnih glasovih svojih bivših pristašev kot o svoji lastnini. Pravzaprav vlada na Hrvatskem silen političen nered. Stare krajevne organizacije razpadajo, nove se pa ne ustanavljajo in če so seljaki posameznih občin šli v volitve s svojo listo, se ne da reči, da so to storili kot pristaši bivše HRSS, kakor se tudi ne da trditi, da bi bili to organizirani člani nove HSS. Pri občinskih volitvah je vendar znana

IZ
STANDARD-LONDON-SHRUNK
SUKNO JE NAJBOLJŠE!

JESENSKE NOVOSTI
v original angleškem suknu
v veliki izbiri se kupi najceneje pri
FRANC MASTEK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

stvar, da občani ad hoc sestavljajo volilne skupine. To je brez dvoma, da so hrvatski seljaki opustili precej levičarskih gest in gesel prejšnje Radičeve politike, ni pa s tem rečeno, da so se, kakor Radič, preko noči prelevili. Razpoloženje hrvatskega ljudstva so dobro pogodile beograjske »Novosti«, ko pišejo, da hrvatsko ljudstvo vedno in povsod dokazuje, da je za sporazum in da odobrava politiko sporazuma, kar pa ne pomeni kakega odobravanja Radičeve politike. Poleg sporazuma, ki ga je Radič napravil z radikali, je še drug sporazum. —tgr.

Tako zgleda skrb Radičeve stranke za ljudske potrebe: Dne 4. t. m. je imelo vodstvo HSS pod predsedništvom Stjepana Radiča v Zagrebu sejo, na kateri je bila v posebnih, za vse pristaše HSS obveznih sklepih portretirana skrb vodstva Radičeve stranke za težnje ter potrebe hrvatskega seljaštva. Radičev »Dom« razglaša o zgoraj omenjeni konferenci to-le: »Niti eden pristaš HSS in prav posebno še niti eden zastopnik (poslanec) ne sme v nobenem slučaju niti k enemu ministru, a še najmanj k seljaškemu ministru ali seljaškemu državnemu podtajniku radi intervencije, naj bi ta bila kakšnegakoli značaja. Ravno tako ne sme niti eden pristaš HSS priti radi kake intervencije v Hrvatski seljački klub. Ako vidi katera od naših organizacij, ali posamezni pristaši kako posebno veliko krivico, brezzakonitost in preganjanje, naj pismeno obvesti vodstvo v Zagrebu na naslov: Hrvatski seljački dom, Zagreb. Ako je zadeva osobito važna ter nujna, lahko pošljejo organizacije v Zagreb enega ali več odposlancev, da slučaj živo opišejo in sporočijo tudi take okolnosti, katerih ni mogoče na papirju opisati. Za namestitev v javne in privatne službe ne posreduje niti vodstvo stranke v Zagrebu, izvzemši slučaj, ako se ima popraviti kaka težka ali velika krivica. A tudi v tem slučaju je treba zadevo sporočiti pismenim potom vodstvu. Narodni zastopniki, ki bi prišli v Beograd za časa praznika radi kake intervencije, bodo klicani na odgovornost pred skupno sejo Hrvatskega seljaškega kluba. Predstojniki organizacij in sploh prvaki, ki bi delali proti zgoraj omenjenim zaključkom ter nadlegovali v delu našo narodno vlado vobče, ali naše seljaške ministre ali seljaške podtajnike, prejeli bodo javni ukor v »Domu«, ako pa ne bode pomagal ta, se bo postopalo proti njim še strožje.« Te sklepe vodstva HSS sta podpisala Stjepan Radič in tajnik dr. Juraj Krnjevič. Iz citiranih sklepov vodstva HSS lahko vsak radičevec uvidi, koliko mu je pričakovati od narodne seljaške vlade! Tako torej zgleda v resnici človekoljubnost Stipice in celotne njegove vladne dinastije!

Slika enakopravnosti. Mednarodna parlamentarna unija ima letos svoje zborovanje v Ameriki in sicer v mestu Washington. To zborovanje se bo kmalu vršilo. Naša država pošlje na to zborovanje pet parlamentarnih zastopnikov. Izmed teh 5 parlamentarnih zastopnikov so 4 (beri in reci: četiri) Srbi, 1 Hrvat in nobeden Slovenec. Nazorna slika enakopravnosti v naši državi.

Samostojno-demokratski Babilon na Slov. Štajerskem. Odkar sta se po osnovanju RR vladne koalicije vrnila v Slovenijo praznih rok in osovražena radi neosnovane persekucije uradništva dr. Žerjav in dr. Pivko kot nenevarna moža, je začelo v vrstah Žerjavovcev na Slov. Štajerskem močno pokati. Spori v SDS se že dolgo časa prikrivajo, a jih je zadnje dni vendarle stiščal v javnost vodja samostojnih demokratov dr. Kukovec in »Jutro« samo. Vsi protidemokratski listi so na debelo beležili, da je dr. Kukovec brzojavno pozdravil zborovanje radičevcev v Krškem. Žerjavovo časopisje je molčalo o za SDS žalostnem dejstvu, da samostojno-demokratski prvak brzojavno pozdravlja največje nasprotnike samostojnih demokratov — radičevce. No, dr. Kukovec je šel dalje od brzojava do dejanskega zborovanja, ki se je vršilo pod ekonomsko firmo v zagrizeno Radičevem kotu v zagorskem Humu ob Sotli. Dr. Kukovec je za »Tabor« in za časopisje gradil novo železniško zvezo Rogatec—Krapina, a v resnici gre za poglabljanje spora v SDS in za zbližanje sam.-demokratskih nezadovoljnežev z radičevci. »Jutro« od 10. t. m. se upa že tako daleč, da napada šentjurskega Drofenika, ki je zadnjo nedeljo v imenu radičevcev zboroval nekje krog Rogaške Slatine. Gospod Drofenik je bil vendar pred zadnjimi volitvami kot ubežnik iz Puceljeve Samostojne prav posebno oboževani ljubljenec Žerjavovih glasil — a danes ga »Jutro« že žehta, ker stopa za nekdanjim voditeljem slovenskoštajerskih naprednjakov dr. Kukovcem. Žerjavovci vidijo spore ter razdore v vseh drugih strankah, samo v svoji SDS ne. Osebnih koristi in vladne moči je za SDS konec in sedaj je pač prevladala v žilah naše napredne lažiinteligence moč pregovora: V begu je rešitev — — pa četudi treba bežati in se skriti med pred meseci najbolj reakcijonarne, protidržavne, anacijonalne, defentistične in demagoške — radičevce! — ak.

Iz Slovenije.

Šolska uprava in »Jutro«. Minister prosvete Vukičevič je odstavil mariborskega oblastnega nadzornika Schella, ki je bil znan strankar samostojnih demokratov in je v njihov prilog tudi delal. Na njegovo mesto je imenovan dosedanji profesor na mariborskem učiteljišču g. J. Vrščaj. Kolikor je nam znano, je g. Vrščaj eden najboljših šolnikov, strokovno, teoretično in praktično naobražen, po svojem delu pa do skrajnosti objektiven, toda natančen napram sebi in drugim. Zato je tem bolj značilno, da ga napada »Jutro«. Pač ne more preboleti, da se namesto njegovih eksponentov stavijo možje, ki smatrajo šolo kot vzgajališče in izobraževališče v pravem državljanskem smislu. »Jutro« Vrščaju očita, da ni izšel iz učiteljstva. Tukaj se je pač samostojno-demokratsko glasilo nalašč zlagalo, kajti znano je, da Vrščaj deluje na vadnici, kamor ne pride nihče brez učiteljišča. Tudi je znano, da je g. Vrščaj služil na narodni šoli C. M. družbe v Trstu. Priganjačem JDS je odklenkalo, in to demokratarje boli. — ak.

»Jutro« in zasebne šole. Intrigantom samostojno-demokratske stranke se je prvotno posrečilo preslepiti sedanjega ministra prosvete, da je v njihovem smislu ukinil zasebne šole, tako tudi šolskim sestram v Mariboru. Toda minister Vukičevič je pravičen mož, ki se da informirati in pametnih razlogov ne odklanja. Tako se je zgodilo tudi v zadevi šol. Gg. Žerjav in tovariši so s svojimi referenti vred pogoreli in sedaj se jezijo in pišejo vse mogoče. Stoji in ostane: zasebne šole šolskih sester bodo redno poslovale in za drugo se bomo z »Jutrom« še zmenili. Marsikaj je »Jutro« namenoma in zlohotno izkrivilo, pa še svojo blamažo o šolah hoče sedaj kriti z intrigami. Potolažite se gg.: vas se je začelo ceniti po vaši moralni in številčni moči.

Liberalni manevri ne uspevajo več. »Jutro« se toži, da baje neko omizje radikalov in davidovičevcev podpira predloge naše stranke in naših poslancev. Ako je to resnica, potem to dejstvo ne dokumentira nič druzega, kakor da imajo ti gospodje pač malo več smisla za objektivno upravo, kakor pa so ga imeli samostojni demokratje z g. velikim županom Pirkmajerjem vred. Je pač sitno, če manevri samostojnega generalštaba dr. Lipolda, Spindlerja in tovarišev nič več ne izdajo. Kako je bilo recimo luštno, ko je brez razloga na brzojavno urgenco g. Pirkmajerja moral slovenski profesor v Srbijo, ker je gospod Lipold s tovariši tako hotel. Ej, gospoda, zapojte si ono lepo »Oj zdaj pa nikdar, nikdar več, veselje preč je preč.« — ak.

Poročila sta se dne 6. septembra v Framu g. Josip Hočevar, kapetan I. kl. v penziji z gdč. Maro Podgornikovo. Obilo sreče!

Ogenj v Razvanju. V sredo je nastal požar pri posestniku Rečniku v Razvanju pri Mariboru. Ogenj je nastal najbrž vsled slabega dimnika v pralnici. Na mesto nesreče je prihitelo takoj več požarnih bramb, ki so požar hitro omejile. Rečniku je pogorela samo streha z zalogo sena, ostali del poslopja pa se je posrečilo rešiti.

Upravičena pritožba kruhobornega delavstva. Iz Ljutomera smo prejeli: Na Murskem polju imamo v Lokavcih veliko Hönigmannovo opekarno, Krajnčevo v Ljutomeru, Borečko in Križevsko. Vse prve tri so noč in dan v obratu, samo zadnja, ki je d. d., koje predsednik je Lovro Petovar, počiva in so delavci odpuščeni. Veliko delavcev je iz nam neznanega vzroka bilo odpuščenih iz obrata Križevske opekarne, ki bi morala biti pod vodstvom samostojnega demokrata Petovarja na višku, a ravno nasprotno: počiva! Javnost bi zanimalo, ako bi jej g. Lovro Petovar pojasnil: Zakaj so vse druge opekarne Murskega polja v polnem obratu in dajejo kruha ter zaslužka tolikim delavcem, samo Križevska stoji in je delavstvo, ki je bilo zaposleno v njej, brez zaslužka. Smo res radovedni: ali nam bo g. Petovar razjasnil zadevo z odpustitvijo delavcev od Križevske opekarne?!

Pri Sv. Križu pri Ljutomeru je bil v nedeljo, dne 6. t. m., po prvem cerkvenem opravilu zbor SLS. Shod je bil prav dobro obiskan. Poročal je poslanec dr. Hohnjec. Volilci so njegovo poročilo vzeli s pritrjevanjem na znanje ter izrekli njemu in vsemu Jugoslovanskemu klubu popolno odobravanje in zaupanje. V sprejetih resolucijah so protestirali proti sedanjemu davčnemu sistemu in načinu izterjevanja davkov v Sloveniji, proti mnogoterim postavkom nove carinske tarife, zlasti onim, ki zadevajo uvoz kmetskih potrebščin, proti ukinjenju zasebnih učiteljišč v Mariboru in v Ljubljani ter so zahtevali jesenske šolske počitnice na ljudskih šolah.

V Verženju se je shod SLS vršil v nedeljo, dne 6. t. m., popoldan. Bil je dobro obiskan. Poročilo poslanca dr. Hohnjeca je bilo sprejeto z velikim odobravanjem ter se je izreklo Jugoslov. klubu popolno zaupanje.

Shod SLS v Ponikvi ob juž. žel. V nedeljo, dne 13. septembra 1925 bo tukaj v prostorih g. Antona Ošlak shod SLS, na katerem poroča narodni poslanec gosp. Škoberne o političnem položaju. Pričakovati je velike udeležbe.

Smrt naše naročnice pri Sv. Jederti nad Laškim. Umrla je dne 9. t. m. zvesta »Stražina« naročnica, gospa Marija Štrumbelj, veleposestnica in gostilničarka. Naj v miru počiva!

Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani in glavna podružnica Slovenskega lovskega društva v Mariboru prirede dne 26. t. m. starostno tekmo španijelov ter dne 27. t. m. uporabnostno tekmo psov-ptičarjev. Dne 26. t. m. se vrši starostna tekma španijelov v zasebnem lovišču Hoče-Rogoza-Skoke-Slivnica pri Mariboru. Tekmovati morejo vsi španijeli, stari najmanj eno leto ter vpisani v jugoslovanski rodovnik ali v španj. vzr. knjigo (nemške vzrejne knjige španijelov), ali pa imeti kak rodoven list, da ga vodstvo tekme pripozna. Vsi drugi psi so od tekme izključeni. Pogoji tekme so objavljeni v letošnji septemberski številki »Lovca« na strani 399 in dalje. Prijave za tekmo in prijavnino, ki znaša pri klubovih članih za vsako tekmo in za vsakega psa 10 din., pri nečlanih 20 din., je poslati najkasneje do 20. t. m. na naslov: B. Pogačnik, Maribor, Strossmajerjeva ulica 29, ali pa n anaslov: P. Žmitek, Ljubljana, Rimska cesta 2 II. — Zbirališče na dan tekme je ob 6. uri zjutraj na restavracijskem vrtu glavnega kolodvora v Mariboru. Tam se bo vršila smotra psov, nato pa odhod z osebnim vlakom ob 8.28 do postaje Hoče. Poklicnim lovcem, ki se udeležijo tekme vsaj z enim psom, povrne glavna podružnica SLD v Mariboru potne stroške. Dne 27. t. m. se vrši uporabnostna tekma psov ptičarjev v zasebnih loviščih Orehova vas-Skoke-Račje pri Mariboru. Tekmovati morejo vsi psi, stari najmanj eno leto in ki so vpisani v jugoslov. rodovnik ptičarjev, ali pa v kako od kluba pripoznano rodovno knjigo, odnosno, ki bi imeli pravico do vpisa. Pogoji za tekmo so opisani v »Lovcu« letnika 1921, str. 258. Izpuščeno je le grmarenje, ki šteje (2), izpraševalo se pa bode tudi: Prinašanje noparic po umetnem sledu (6). Prijave za tekmo in prijavnino, ki znaša pri klubovih članih za vsako tekmo in vsakega psa 10 din., pri nečlanih 20 din., je poslati najkasneje do 20. t. m. na naslov: B. Pogačnik, Maribor, ali pa: P. Žmitek, Ljubljana. Zbirališče na dan tekme je ob pol 7. uri zjutraj na restavracijskem vrtu glavnega kolodvora Maribor. Tam se bo vršila smotra psov, nato pa odhod s poštnim vlakom do postaje Orehova vas-Slivnica. Poklicnim lovcem, ki se udeležijo tekme vsaj z enim psom, povrne glavna podružnica SLD v Mariboru potne stroške. Ob 20. uri se vrši prijateljski sestanek v restavraciji »Meran«, kjer se bodo razdelila tudi darila.

Dnevne novice.

Protest proti ukinjenju samostanskih šol. V sredo, 9. septembra, so se zbrale hrvatske gospe in gospodične na zborovanju v Zagrebu ter so odločno protestirale proti ukinitvi samostanskih šol. V sprejeti resoluciji izjavljajo, da je zavod usmiljenih sester v Zagrebu prvi ženski zavod na Hrvatskem in na slovanskem jugu vobče, ustanovljen leta 1848, kateri je 78 let vzorno vršil veliko kulturno delo ter dal prvo narodno žensko inteligenco. V dobi po vojni, ko človeška družba boleha od moralne krize, so samostanske učiteljske šole vršile veliko vlogo moralnega ozdravljenja družbe. Resolucija nadalje konstatira, da so zasebne šole dopuščene v ustavi, da je torej naredba ministra prosvete protivna ustavi. Ta naredba tudi gazi in krši temeljno pravo staršev, da dajo otrokom vzgojo v šolah, v katere imajo zaupanje.

Proslava Pribičevičevih Jugosokolov 1000letnice hrvatskega kraljestva. Na praznik, dne 8. t. m., so se zbrali v Zagrebu Pribičevičevi Sokoli, da se tudi oni spomnijo 1000letnice obstoja hrvatskega kraljestva. O proslavi Jugosokolov piše zagrebško časopisje tako-le: »Čitajoč pisavo demokratskega časopisja bi človek pričakoval, da bo jugosokolska proslava res nekaj veličastnega, a ko je prišlo do izvedbe proslave, v Zagrebu nikdo ni znal, da se sploh kaj slavi. Jugosokoli se niso upali na dan proslave na solnce, ampak so se na večer pred slavljem lepo tiho eden za drugim smukali v gledališče in so se tudi tiho razšli iz gledišča na svoja stanovanja. Praznik dne 8. t. m. je bil krasen dan, mobilizirana je bila cela zagrebška policija. Na vprašanje tujcev: zakaj mobilizacija straže, je sledil odgovor: Policija čuva Jugosokole pred mržnjo mas. Ta opreznost je bila odveč, ker je vsak šel mimo Jugosokolov, ne da bi se zmenil za nje. Povorka od 50 črnih šajkač je bila bolj podobna pogrebnemu sprevodu, kakor pa kaki proslavi. Zagreb je Jugosokole tudi ob tej priliki popolnoma bojkotiral. Nikdo jih ni pričakal, nikdo pozdravil, nikdo njim na čast razobesil zastave, takorekoč nikdo jih ni pogledal. Vse je hodilo mimo njih, kakor da bi jih sploh ne bilo, nikdo se ni zmenil za to, da bi z njimi obračunal radi lanskih izgredov. Vse to so videli Jugosokoli radi tega so stopali žalostni samo po onih ulicah, po katerih so morali, dobro se zavedajoč, da so za Zagreb nepovabljeni gosti. Ravnokar beleženi opis jugosokolske blamaže v Zagrebu ne rabi nobenega komentarja!

Rekord jugoslovanskih pustolovščin je gotovo dosegel Ignac Trebič iz Vojvodine, katerega išče menda celokupna svetovna policija. Trebič je sedaj star kakih 50 let, pustolovskega življenja pa ima za seboj že 30 let. Kot 20letni fantič se je podal v svet iskat srečo, katera mu je v istini dobro služila, kajti kljub številnim prevaram je sedaj dosedaj samo 2 leti v ječi. Prepotoval je že celi svet ter povsod zapustil za seboj neprijetne utise, posebno pri policiji. Bil je že vse, vse poklice je poskusil, najbolj mu je pa ugajala čast protestantskega pastorja, katero je užival v Ameriki in v Angliji, kjer je bil pred vojno izvoljen celo v parlament. Med vojno je bil pastor na bojišču v Franciji, po vojni pa je neznano kam izginil ter se nenadoma zopet pojavil na Kitajskem, kot svetovalec in tajnik znanega generala Vu-pei-fuja. Ko je bil Vu-pei-fu od svojega generala izdan ter je moral bežati, je izginil iz Kitajske tudi Trebič in najbrž se je vrnil v domovino. Beograjska policija je izdala sedaj za tem svetovnim pustolovcem tiralico.

Smrtna obsodba v Petrinji. V Petrinji je tamošnje sodišče obsodilo na smrt 27letnega kovača iz Komore, Milovana Zoriča. Obsojeni je ubil iz zasede svojega brata Jovana, ker se nista razumela. Ubil ga je s petimi streli samokresa. Zorič je oče dvoje otrok.

Roparski umor v Titelu. Te dni se je v Titelu v Vojvodini dogodil zverinski roparski zločin. Natakarja Ivo Imbrišiča, ki se je vračal po noči iz hotela Perkovac, je pričakal na dvorišču hiše, kjer je stanoval, ruski begunec Vasilije Šaškov. Udaril ga je parkrat s sekiro po glavi s tako silo, da se je žrtev zgrudila mrtva brez glasu na tla. Komaj pa je začel morilec preiskovati žepe ubitega, je to neki stanovalec opazil ter pričel klicati na pomoč. Od vseh strani so prihiteli ljudje ter se vrgli na zverinskega zločinca. Ropar si je prisvojil okrog 10.000 din., katere je Imbrišič prinesel iz hotela.

Čudovit pojav v Bosni. Pretekle dni so prebivalci Dervente v Bosni doživeli čuden prirodni pojav. Po noči je priletelo nad mesto na milijarde majhnih belih metuljčkov, ki so se zgrinjali okrog svetilk ter padali na tla, kot po zimi sneg v najhujšem metežu. Kmalu so vešče pokrile ulice in strehe ter jih popolnoma pobelile. Nočni hlad je živalice uničil in drugo jutro so se prebivalci čudili nadnaravnemu snegu.

Važno za producente in prodajalce vina. Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru opozarja vse proizvajalce vina, da so zavezani v roku 10 dni od dneva, ko so izprešali vino, prijaviti dobljeno količino vina pristojnemu oddelku finančne kontrole. Nadalje je vsak, kdor proda vino, dolžan, da prijavi pristojnemu oddelku finančne kontrole prodano količino vina, predno istega izroči kupcu. Na vsako tako prijavo dobi prodajalec vina od finančne kontrole za nezatrošarinjeno vino kontrolni list, za zatrošarinjeno vino pa svobodnico. Kontrolni list, oziroma svobodnico, mora prodajalec izročiti istočasno z vinom kupcu, ki pa mora kupljeno vino tekom 24 ur po prejemu prijaviti svojemu pristojnemu oddelku finančne kontrole ter izročiti istemu kontrolni list, oziroma svobodnico. Če pa je dobil kupec vino s kontrolnim listom, mora tudi v gori omenjenemu roku 24 ur plačati odpadajočo trošarino in eventuelno občinsko doklado k trošarini. Kdor ne prijavi tekom 10 dni svojega vinskega pridelka, ali opusti prijavo vina, bo kaznovan po čl. 85 trošarinskega pravilnika na denarno kazen 1000 din., katera kazen se ne more znižati. Kupec vina, ki ne prijavi tekom 24 ur prejetega vina in ga ne zatrošarini v istem roku v slučaju, da je sprejel nezatrošarinjeno vino, se bo smatral v smislu čl. 77 trošarinskega pravilnika kot tihotapec ter ga čaka kazen v petkratnem znesku prikrajšane trošarine. Tudi se mu zapleni vino, ki ostane tako dolgo zaplenjeno, dokler ne plača prikrajšane trošarine in kazni. Vinskega mošta, pridelanega na brajdah pri hiši, ni treba prijaviti.

Davčno okrajno ravnateljstvo v Mariboru razglaša: V smislu člena 204 finančnega zakona za leto 1924—1925, »Uradni list« št. 140, se objavlja, da je odmera davka na poslovni promet za leto 1925, izvzemši za podjetja, kojih promet je presegal leta 1924 360.000 din. ter za podjetja, ki so zavezana javnemu polaganju računov, dovršena. 15dnevni rok za vpogled v odmerne izkaze se določa za čas od 16. do vštevši 30. 9. 1925. Odmerni izkaz je razpoložen na vpogled pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, soba št. 75, pri pristojnih davčnih uradih, ter pri mestnem magistratu, odnosno občinskih uradih, v čigar okolišu se nahaja davku zavezano podjetje. Vpogled je dovoljen izključno le davčnim zavezancem in njihovim pooblaščencem. Predpis davka onim davčnim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled v odmerni izkaz, torej do vštevši 15. 10. 1925, ne vložijo pritožbe pri davčnem okrajnem oblastvu, postane pravnoveljaven. Pripomni se, da imajo v smislu člena 10 zakona o davku na posl. promet z dne 31. 1. 1922, št. 46, pravico pritožbe le oni davčni zavezanci, ki so pravočasno vložili prijavo o prometu, kar je v odmernem izkazu (zadnji razpredelek) posebej označeno.

Uredba o olajšanju denarnega prometa z inozemstvom. Finančno ministrstvo je ob delni spremembi tozadevnih določil Pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami dovolilo: 1. da sme vsak imetnik čekovnega računa pri poštni hranilnici, oziroma njenih podružnicah, preko teh institucij naročati izplačila za inozemstvo v proti vrednosti do največ 1000 din. mesečno za svoje osebne potrebe brez specijalne odobritve generalnega inspektorata; 2. da smejo inozemci iz svojih čekovnih računov pri navedenih institucijah brez specijalne odobritve generalnega inspektorata svobodno razpolagati in dvigati vsakih 15 dni zneske do 5000 din., ako ti zneski ležijo najmanj dva meseca na čekovnem računu; 3. da smejo inozemci z imovino na svojih čekovnih računih brez specijalne odobritve generalnega inspektorata razpolagati v naši državi tudi na ta način, da vrše izplačila ali polaganja zneskov, ki ležijo najmanj mesec dni na čekovnem računu, pri pooblaščenih bankah pod pogojem, da ti dinarski zneski po prenosu na račun pooblaščenega zavoda ne predstavljajo svobodnih terjatev in da ne morejo služiti za zavarovanje valute.

Nove cigarete. Uprava monopolov je na napade radi slabe kvalitete naših cigaret odgovorila tako, da namerava v kratkem izdati v promet nove cigarete najfinejše vrste: »Karagjorgje.« Cena bo taka, da si jih bodo privoščili samo najbogatejši sloji; ena cigareta bo namreč stala 1.50 din. Cigarete bodo prišle v promet v pločevinastih škatljicah s sliko Karagjorgja. V škatljicah se bode nahajalo po 20 cigaret.

Otoški postržek, spisal Anton Vadnjal, Mohorjeve knjižnice 7. zvezek. Založila Družba sv. Mohorja, natisnila tiskarna Družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1925. Za ude Mohorjeve družbe broš. 10 D, vez. 10 D, za nude 13.40 D in 22.70 D.

Vse vrline, ki jih gospodinja zahteva od mila, vsebuje naše milo znamke »Gazela.« Zato pri Vašem trgovcu zahtevajte samo tega!

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.22, Paris 24.40, London 25.11¼, Newyork 518, Milano 21.70, Prag 15.35, Wien 73.05, Budapest 0.00726, Berlin 123.20, Brüssel 23.05, Madrid 73.80, Amsterdam 208.25, Varšava 102.50, Bukarest 2.60, Sofija 3.75, Atena 7.65. — Zagreb devize: Paris 262.70—266.70, London 271.36—273.36, Newyork 55.76—56.36, Milano 235.70—238.10, Berlin 1329—1339, Zürich 1081—1089, Amsterdam 2265—2285, Praga 165.38—167.38, Wien 7.855—7.95. — Valute: Dolar 55.09—55.69.

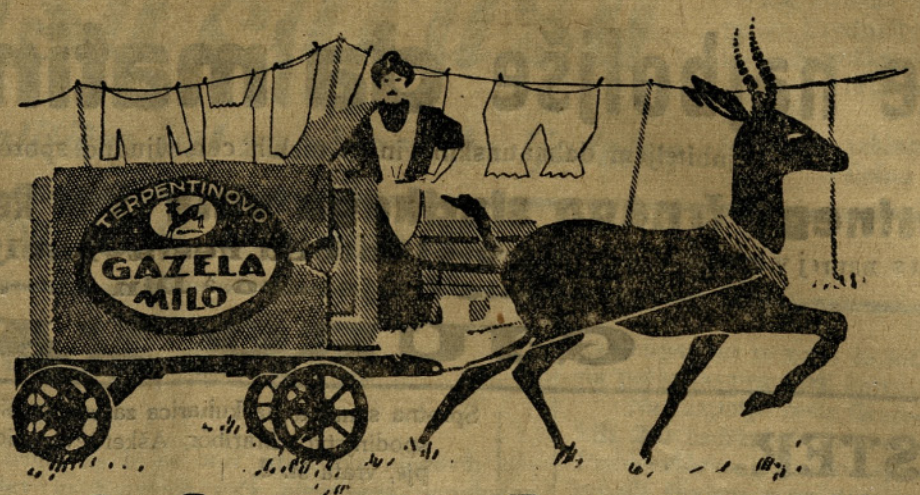

GAZELA MILO

Iz Maribora.

GRADITEV OBČINSKE STANOVANJSKE HIŠE.

Izredna seja mariborskega občinskega sveta.

V sredo ob 6. uri popoldne se je vršila izredna seja mariborsega občinskega sveta z dnevnim redom: odobritev načrta za zidavo mestne stanovanjske hiše v Frančiškanski ulici in oddajo stavbenih del.

Referiral je predsednik III. odseka, g. dr. Kac.

Nova občinska hiša bo stala v Frančiškanski ulici poleg kopališča ter je zamišljena kot trinadstropna stavba z uličnim traktom v izmeri 27 krat 30 m in stranskim dvoriščnim traktom v izmeri 21 krat 15. Pod prvim (uličnim) traktom bi se nahajale tudi kleti. V pritličju bi se nahajala na ulico prodajalna mestnega električnega podjetja, pisarniški prostori, stanovanja monterjev in skladišče, na dvorišču bi pa bilo knjigovodstvo. V I. nadstropju uličnega trakta bi se nahajal mestni stavbeni urad in mestni fizikat, v 2. in 3. nadstropju pa po dvoje stanovanj s tremi sobami in kuhinjo. V dvoriščnem traktu bi bilo v vsakem nadstropju 2 stanovanj z 2 sobami in pritiklinami. Stanovanja bi bila v prvi vrsti namenjena za nastanitev občinskih uradnikov. — Načrte, ki so že komisijonirani, je občinski svet soglasno sprejel.

Nato se je sklepalo o oddaji gradbenih del. Občina je razpisala težaška in zidarska, betonska in tesarska dela; rok za vložitev ponudb pa je bil 9. september. Poleg splošnih, običajnih pogojev, so bili razpisani tudi specijalni pogoji, katerih sprejem je bil predpogoj za oddajo dela. Stavba mora biti pod streho sredi decembra, popolnoma izgotovljena pa mora biti 1. junija prih. leta.

Dospele so tri ponudbe, in sicer od teh 2 iz Maribora, ena iz Ljubljane, ki pa je bila vložena z zakasnitvijo. Iz Maribora sta se potegovali za graditev dve tvrdki, in sicer Ivan Živič in Jugoslov. inžen. podjetje, Rudolf Kiffmann in Nassimbeni. Iz Ljubljane je poslala ponudbo tvrdka Dukič in drug, ta ponudba pa je za dobrih 300 tisoč dinarjev višja od prvih dveh, tako, da pri konkurenci sploh ne pride v poštev. G. Ivan Živič je pripravljen prevzeti zgradbo za 1,331.940 Din, ponudbe Jugoslov. inžen. podjetja, Kiffmanna in Nassimbenija pa so za okrog 24 tisoč dinarjev nižje ter znašajo 1,307.528 D.

Za oddajo dela se je razvnela živahna debata; Nemci so se potegovali za Kiffmanna in Nassimbenija, istotako socialisti.

Pri glasovanju je glasovalo za oddajo dela gospodu Živiču 16 obč. odbornikov, proti pa 6. Celokupno graditev nove stavbe prevzame torej g. Živič.

S tem sklepom je mariborska občina pričela izvajati vsaj delno svoj stavbeni program, da tako odpomore stanovanjski bedi, ki je od dne do dne hujša. Občinska mestna hranilnica istotako gradi stanovanjsko hišo, občina namerava pa na pomlad pričeti z graditvijo še enega poslopja, ki bo služilo izključno stanovanjskim potrebam.

— — —

K Sv. Križu nad Mariborom! Prihodnjo nedeljo, dne 13. t. m., priredijo organizacije SLS v Mariboru in okolici izlet na hrib k Sv. Križu nad Mariborom. Tam bo po pozni sv. maši (ob pol 11. uri) ljudski tabor. Govori poslanec F. Žebot in drugi govorniki. Izleta se udeležijo tudi pevci. Po shodu priredi Prosvetno društvo pri Sv. Križu prijetno hribovsko veselico. Mariborčani odkorakamo iz Maribora točno ob 6. uri zjutraj z Glavnega trga (zbirališče pred upravo »Slovenca«). Izlet se vrši ob vsakem vremenu. Kdor je korajžen, na plan!

Ponesrečil se je pri delu. Včeraj se je ponesrečil 25-letni nameščenec mestnega električnega podjetja Konvetič Fric. Pri delu je padel v globino 9 m ter se težko poškodoval. Ponesrečenca so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

Kat. društvo rokodelskih pomočnikov. Na svojo udanostno izjavo, katero so v Mariboru ob 70letnici zbrana društva poslala sv. Očetu, je prejel prevzv. knezoškof mariborski sledečo brzojavko: »Znak najpokornejše udanosti, izražen od Kat. društva rokodelskih pomočnikov v tej škofiji, uvažuje sv. Oče z očetovskim srcem, in proseč vse dobro od Boga, v največji ljubezni blagoslavlja. Kardinal Gasparni.«

Higijenski tečaj v Mariboru. Ljudska univerza priredi s pomočjo drž. higijenskega zavoda v Ljubljani higijenski tečaj 18 večerov. Otvoritveno predavanje se vrši dne 16. t. m., ob pol 8. uri zvečer v kazinski dvorani. Predaval bo g. dr. Pirc, ravnatelj higijenskega zavoda v Ljubljani, o važnosti higijene. Vsakdo se more udeležiti tega tečaja in dobi po rednem obisku vseh predavanj spričevalo drž. higijenskega zavoda. Priglasiti se je ustno ali pismeno pri oblastnem referentu za zdravstvo g. dr. Jurečku v oblastni palači (okrajno glavarstvo), I. nadstropje levo, ali pa pred otvoritvenim predavanjem v kazini. Predavanja bodo pojasnjevale skioptične slike in filmi. Razen rednih obiskovalcev in obiskovalk imajo tudi drugi pristop. Z ozirom na važnost higijene za ljudsko zdravje je pričakovati velike udeležbe. Natančneje glej na lepakih.

Prireditev mariborske požarne brambe. V soboto, dne 12. t. m., ob 20. uri zvečer, priredi mariborska požarna bramba v Ljudskem vrtu velik večer umetnih ognjev. Prireditev bo prvovrstna in je vsak Mariborčan dolžan, da se je udeleži. Čisti dobiček je namenjen nakupu gasilnega orodja.

Znižanje krušnih cen v Mariboru. Zadruga mariborskih pekov javlja, da stane 1 kg črnega kruha 5 din., 1 kg belega kruha 6 din., žemlja 5½—6 dkg 50 para.

Mestni šolski svet. Uraduje se odslej zopet na mestnem magistratu v sobi št. 2. Tam se naj oddajo tudi vsi spisi, ki so naslovljeni na mestni šolski svet.

Obrtno-nadaljevalna šola. Pri vpisovanju v o.-n. šolo še manjka precejšnje število vajencev in vajenk. Vodstvo zaključi vpisovanje dne 15. t. m. in zato pozivlje vse mojstre in mojstrinje, naj še te dni pošljejo svoje vajence in vajenke k vpisovanju, ker bo moralo vodstvo pozneje z zaostalimi strogo postopati in dognati, kdo je kriv, da se vajenec ali vajenka ni vpisal pravočasno.

Drž. dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Šolsko leto 1925-26 se prične v pondeljek, 14. septembra s službo božjo ob 9. uri v frančiškanski cerkvi. Nato se zbero učenci in učenke v svojih razredih, kjer se jim razloži disciplinarni red in naznani urnik. V torek, 15. septembra se prične ob 8. uri reden pouk. Prijave za vstop v I. in II. letnik sprejema ravnateljstvo do nedelje, dne 13. septembra.

Učitelj Franjo Serajnik poučuje goslanje. Oglase: Samostanska ulica šola IV.

Mestno električno podjetje javlja, da bo v nedeljo, dne 13. t. m., prekinen električni tok od 7.30 do 14.30.

Zadruga slikarjev in pleskarjev itd. javlja, da je v nedeljo, dne 13. t. m., ob 9. uri dopoldne v gostilni »Rotovž« vpisovanje in oproščenje učencev naše zadruge, ob enem odborova seja. — Načelnik.

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Neimenovana iz Sevnice je darovala Dijaški kuhinji v Mariboru 100 din. kot kruh sv. Antona. Prisrčna hvala!

Dijakom in staršem priporočata **Tiskarna sv. Cirila** in nje **podružnica** v Aleksandrovi cesti št. 6 šolske knjige za vse šole kakor tudi svojo bogato zalogo vseh šolskih potrebščin. Podjetje se bo potrudilo za ceno, točno in solidno postrežbo. Ker je ob začetku šolskega leta naval na prodajalno vedno silno velik, zato vljudno prosimo cenj. gg. dijake in njih starše, ki stanujejo v Mariboru, da se oskrbijo s knjigami in šolskimi potrebščinami že zdaj pred začetkom šolskega leta ter se na ta način pozneje izognejo dolgotrajnemu čakanju.

Cirilova tiskarna v Mariboru je dozdaj založila in izdala sledeče zvezke »Cirilove knjižnice«: 2. zvezek: dr. Lenard: Jugoslovanski Piemont. 7 D. 3. zvezek: dr. Lenard: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda 10 D. 4. zvezek: Moj stric in moj župnik. Povest. 4 D. 5. zvezek: Melville: Gladiatorji. Roman. I. del 8 D. 6. zvezek: Melville: Gladiatorji II. del 10 D. 7. zvezek: Wells: Zgodba o nevidnem človeku. 7 D. 8. zvezek: Orczy Dušica. Roman. I. del 16 D. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijski puščavi. Roman. 12 D. 10. zvezek: Bernett: Živ pokopan. Povest. 8 D. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialista do duhovnika). 16 D. 13. zvezek: E. Lešnik: Šumi, šumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 D. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice 7 D.

Širite „Našo Stražo“!

Poskusite najboljše dalmatinsko vino v Mariboru!

Ljubiteljem dalmatinskih vin in nizkih cen vljudno sporočam, da sem sprejel veliko množino

pristnega črnega sladkega vina (à la Refošk), zajamčeno naravnega,

kojega točim od danes naprej v lokalu in čez ulico **v vinotoču restavracije „Union", Cafova ulica,** à **Din. 10·—** po litru in **belo štajersko** à **Din. 12·—.** — Priporočam se

GJURO VALJAK

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine. 50

3. poglavje.

Z rokavicami.

Da bi bila burka polna, je očital Pasotti svoji ženi, da je povedala gospodu Giacomu razgovor dona Giuseppija o primernosti tega zakona. Uboga gluha žena je padla z oblakov, ni vedela ne o razgovoru, ne o zakonu, ugovarjala je, da je to obrekovanje, rotila svojega moža, naj nikar ne verjame, ter je bila skoraj vsa obupana, ker je kontrolor vztrajal pri svojem sumničenju. Hudobni človek si je pripravljal prav poseben užitek. Hotel je reči gospodu Giacomu in donu Giuseppiju, da hoče njegova žena svoj greh popraviti ter skleniti mir. Hotel je napraviti tako, da bi se vsi sešli v njegovi hiši, on pa bi bil zadaj za vrati prisostvoval sijajnemu prizoru, ki bi nastal med razjarjenim gospodom Giacomom prestrašenim don Giuseppijem ter razžaloščeno in gluho Barbaro. Toda načrt se mu je ponesrečil, ker njegova žena ni imela obstanka ter je stekla v »palačo«, da se opraviči.

Našla je don Giuseppija in Marijo v izrednem razburjenju. Doletela jih je neka velika stvar, ki jo je Marija hotela povedati, don Giuseppe pa ni pustil. Končno je gospodar odnehal in dovolil pod pogojem, da Marija ne bo kričala, temveč dopovedala z znamenji. Ko pa tudi tega pogoja ni hotela izpolniti, je v svoji previdnosti naravnost vzrojil in dekla je odjenjala.

Ker se je raznesel glas, da je zbolela v Luganu na koleri neka oseba, ki je prišla iz Milana, kjer je razsajala ta bolezen, je don Giuseppe takoj odredil, da se morajo vse potrebščine za kuhinjo kupovati v Porlezzi namesto v Luganu. In naročil je to Giacomu Panighetu, poštarju, ki je prinašal pisma v Valsoldo, ne trikrat na dan, temveč dvakrat na teden, kakor je bil tedaj blaženi običaj malega starega sveta. In sedaj, pet minut preje, predno je prišla gospa Pasotti, je prinesel Giacomo Panighet običajno košaro. In v košari je bilo skrito pod zeljnatimi glavami pisemce, naslovljeno na don Giuseppija. Pismo se je glasilo:

»Vi, ki igrate karte z don Francom Maironijem, opomnite ga, da je zrak v Luganu mnogo boljši kot v Orii.

Tivano.«

Marija je molče pokazala Pasottijevi še polno košaro, označila z jasno kretnjo odkritje pisma, ter ji je ponudila, naj bere.

Komaj je gluha gospa prebrala pismo, je nastal med vsemi tremi čudovit, nepopisen, nem razgovor. Marija in don Giuseppe sta z naglimi kretnjami in pogledi izražala svoje začudenje in svoj strah. Pasottijeva pa ju je gledala napol prestrašena, napol zmedena z odprtimi usti, s pismom v roki, kakor da bi stvar razumela. V resnici pa je razumela le toliko, da vzbuja pismo strah. Spreletel jo je blisk, z levico je držala pismo proti don Giuseppiju, kazala s kazalcem desnice na besedo F r a n c o ter prekrižala roke z vprašajočo kretnjo. In ko sta oba spoznala njuno vprašanje rok ter hitela prikimavati z glavo, je bila vsa iz sebe vsled velike ljubezni, ki jo je gojila do Luize. Popolnoma je pozabila na svoj lastni opravek, ter pojasnila z znamenji, da hoče takoj hiteti v Orio k don Francu in mu dati pismo.

Pobasala je pismo v žep, odhitela ter skoraj ni pozdravila ne don Giuseppija, ne Marijo, ki sta se zaman trudila, skoraj brez zavesti, da bi jo zgrabila, jo pridržala ter ji priporočila največjo opreznost. Izvila se jima je iz rok in se spustila v tek proti Orii. Njen visoki klobuk se je majal, njeno staro sivo krilo se je opletalo po tleh. Vsa iz sape je prispela tja. Njena glava je bila polna orožnikov, zasledovanj, zaporov, strahu in solz.

— — —

(Dalje prihodnjič.)

Spretna samostojna kuharica za vse se išče za majhno gospodinjstvo. Maribor, Aškerčeva ulica 22, I. nadstropje, vrata št. 3. 437

Lepa kuhinjska oprema, belo barvana se po zelo ugodni ceni proda. Maribor, Dušanova ulica 2.

Dobro ohranjen sod, kateri drži 3000 litrov, je poceni na prodaj. Naslov pove upravništvo. 434

Podstrešna stanovanja. »Marstan« prevzame akcijo izrabe podstrešji za cenena stanovanja. Resne ponudbe na »Marstan.« 439

Išče se dobro idoča gostilna v Mariboru ali v okolici, ki se pozneje mogoče tudi kupi. Vzame se tudi na račun. Ponudbe na upravništvo lista. 436

Učiteljska kolonija. Vpokojeni učitelji mariborskega okrožja propagirajo kolonio v Mariboru. Dobrodošli tudi drugi vpokojenci. Pojasnila samo resnim reflektantom: »Mojmir«, kreditno-stavbena zadruga, Maribor.

Solske torbice, mape in jermeni za knjige, nahrbtniki, kakor tudi različni kovčeki in torbice za potovanje priporoča Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Šlager-Trio »Santo-Ledovski-Šimek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

Pouk posameznikov

v strojepisju, stenografiji, računstvu, knjigovodstvu in korespondenci. Začetek dnevno. Traja 3 do 6 mesecev. — Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 435

Ia. semensko žito

(pšenico, rž in ječmen) lastnega pridelka prodaja oskrbništvo Scherbaum, Maribor, Grajski trg 7.

Kupujte samo prvovrstno

: domačo svinjsko mast :

znamke **J. P.** znamke

Lastni izdelek tvrdke

Janko Popovič v Ljubljani.

Najnižje cene! Solidna postrežba!

Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

KARO-čevlje

Lastne delavnice — solidne cene.

MARIBOR, Koroška cesta št. 19.

Le najbolje je najceneje.

POPRAVILA

MEHANIK IVAN LEGAT

specialist za pisarniške stroje

MARIBOR

samo Vetrinjska ulica 30.

Telefon št. 434.

Oglasni in reklamni zavod

Voršiča naslednik

Vinko Kovačič

Maribor, Slomškov trg 16.

sprejema oglase po originalnih časopisnih tarifah za v s e tu- in inozemske časopise in revije.

Zahtevajte brezplačna pojasnila in reklamne načrte.

Ia. banaška moka

Solidna postrežba

najnižje dnevne cene

vedno sveže blago

dostavlja se na dom

E. GASPARI

(preje Tischler)

trgovina z mešanim blagom

MARIBOR, Aleksandrova cesta 19

Prvovrstne mešane pražene kave

Brezplačen pouk!

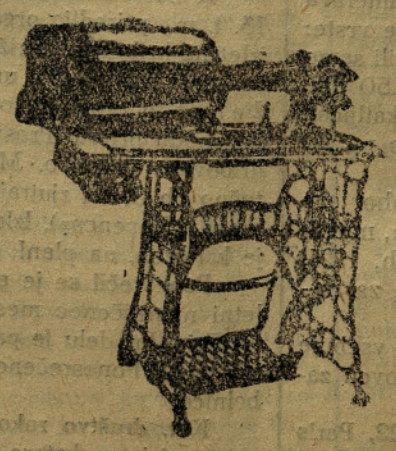

15 letno jamstvo!

Najpopolnejši

Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, si oglejte to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga,

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

Tisk: Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Za konzorcij »Naše Straže«: Vladimir Pušenjak. Urednik: Januš Golec.